ISSN 2958-5694 (Print)
ISSN 2958-5708 (Online)

Ғылым бар жерде - жеңіс бар!
Победа там - где наука!
Victory is where science is!

Ғылыми-білім беру журналы
Научно-образовательный журнал
Scientific and educational journal

Ұлттық Ұлан Академиясының ХАБАРШЫСЫ

№3 (61) 2026

ВЕСТНИК Академии Национальной гвардии Республики Казахстан

BULLETIN of the National Guard of the Republic of Kazakhstan

КОКСНВО

Журнал 2011 жылдан шыға бастады Қазақстан Республикасы Ұлттық ұланы академиясының басылымы Бас редакторы полковник А.Қ. Тоқышев

Ғылыми-білім беру журналы «Қазақстан Республикасы Ұлттық ұланы академиясының ХАБАРШЫСЫ» – «ВЕСТНИК Академии Национальной гвардии Республики Казахстан» Қазақстан Республикасы Ақпарат және қоғамдық даму министрлігінің Ақпараттандыру комитетінде тіркелген, 28 қазан 2022 ж. № KZ73VPY00058079 куәлігі.

Журнал ҚР ҒжЖБМ ҒжЖБССҚК әскери іс және қауіпсіздік бойынша негізгі қорытындыларды жариялауға, ұсынған ғылыми басылым

(2023 жылғы 28 сәуірдегі № 188 бұйрығы)

Редакцияның мекен-жайы мен телефоны: 150009, Петропавл қаласы, Ж. Қизатов к., 6. Қазақстан Республикасы Ұлттық ұланының академиясы.

Әскери-ғылыми орталығы Телефон: (8 7152) 50-78-88, Тел./факс: (8 7152) 50-74-83; E-mail: Vestnik@ang.edu.kz

Журнал жылына 4 рет шығарылады

Мақала авторларының пікірлері редакция көзқарасын білдірмейді

Журнал издается с 2011 года Издание Академии Национальной гвардии Республики Казахстан

Главный редактор полковник Токушев А.К.

Научно-образовательный журнал «Қазақстан Республикасы Ұлттық ұланы академиясының ХАБАРШЫСЫ» – «ВЕСТНИК Академии Национальной гвардии Республики Казахстан» зарегистрирован в Комитете информации Министерства информации и общественного развития Республики Казахстан, свидетельство № KZ73VPY00058079 от 28 октября 2022 г.

Журнал рекомендован КОКСНиВО МНиВО РК для публикации основных результатов по военному делу и безопасности (Приказ № 188 от 28 апреля 2023 года)

Адрес и телефон редакции: 150009, г. Петропавловск, ул. Ж. Кизатова, 6, Академия Национальной гвардии Республики Казахстан.

Военно-научный центр. Телефон: (8 7152) 50-78-88, Тел./факс: (8 7152) 50-74-83; E-mail: Vestnik@ang.edu.kz

Журнал выходит 4 раза в год

Мнения авторов не отражают точку зрения редакции

The magazine has been published since 2011. Publication of the Academy of the National Guard of the Republic of Kazakhstan Editor-in-chief Colonel Tokushev A.K.

The scientific and educational journal "Kazakhstan Republikasy Ultty Ultans akademiyasyny KHABARSHYSY" - "BULLETIN of the Academy of the National Guard of the Republic of Kazakhstan" is registered with the Information Committee of the Ministry of Information and Social Development of the Republic of Kazakhstan, certificate No. KZ73VPY00058079 of October 28, 2022

The journal is recommended by KOKSNiVO MNiVO RK for the publication of the main results on military affairs and security (Order No. 188 of April 28, 2023)

Address and telephone number of the editorial office: 150009, Petropavlovsk, st. Zh. Kizatova, 6, Academy of the National Guard of the Republic of Kazakhstan.

Military Science Center. Telephone: (8 7152) 50-78-88, Tel./Fax: (8 7152) 50-74-83; E-mail:
Vestnik@ang.edu.kz
The magazine is published 4 times a year
Authors' opinions do not reflect the opinion of the editors

РЕДАКЦИЯЛЫҚ АЛҚА
РЕДАКЦИОННАЯ КОЛЛЕГИЯ
EDITORIAL BOARD

Бас редакторлар / Главные редакторы / Chief editors

Тоқышев Артур Қалиақпарұлы, *магистр*
Токушев Артур Калиакпарович, *магистр*
Tokushev Artur Kaliakparovich, *master*

Бас редактордың орынбасарлары / Заместители главного редактора / Deputy chief editors

Альназиров Руслан Бейсекұлы, *философия (PhD) докторы*
Альназиров Руслан Бейсекович, *доктор философии (PhD)*
Alnazirov Ruslan Beisekovich, *Doctor of philosophy (PhD)*

Ғылыми редакторлар / Научные редакторы / Scientific editors

Иманов Амангелді Қалкенұлы, *педагогика ғылымдарының кандидаты*
Иманов Амангельды Калкенович, *кандидат педагогических наук*
Imanov Amangeldy Kalkenovich, *Candidate of Pedagogical Sciences*

Редакциялық алқа / Редакционная коллегия / Editorial board

Ахметов Жумабек Хатиоллаевич, *әскери ғылымдар докторы*
Ахметов Жумабек Хатиоллаевич, *доктор военных наук*
Akhmetov Zhumabek Khatiollaevich, *Doctor of Military Sciences*

Корабельников Александр Андреевич, *әскери ғылымдар докторы*
Корабельников Александр Андреевич, *доктор военных наук*
Korabelnikov Alexander Andreevich, *Doctor of Military Sciences*

Булойчик Василий Михайлович, *техника ғылымдарының докторы*
Булойчик Василий Михайлович, *доктор технических наук*
Buloychik Vasily Mikhailovich, *Doctor of Technical Sciences*

Рустамбаев Мирзаюсуп Хакимович, *заң ғылымдарының докторы*
Рустамбаев Мирзаюсуп Хакимович, *доктор юридических наук*
Rustambaev Mirzayusup Khakimovich, *Doctor of Law*

Серкпаев Мухтар Омирсерикович, *тарих ғылымдарының докторы*
Серкпаев Мухтар Омирсерикович, *доктор исторических наук*
Serkpaev Mukhtar Omirserikovich, *Doctor of Historical Sciences*

Петрусевич Аркадий Аркадьевич, *педагогика ғылымдарының докторы*
Петрусевич Аркадий Аркадьевич, *доктор педагогических наук*

Arkady Arkadyevich Petrusevich, *Doctor of Education*

Мырзалинова Алма Жәкімқызы, *педагогика ғылымдарының докторы*
Мурзалинова Алма Жакимовна, *доктор педагогических наук*
Murzalinova Alma Zhakimovna, *Doctor of Education*

Махмудов Розмет Муратович, *педагогика ғылымдарының докторы*
Махмудов Розмет Муратович, *доктор педагогических наук*
Makhmudov Rozmet Muratovich, *Doctor of Pedagogical Sciences*

Василевский Валерий Борисович, *әскери ғылымдарының кандидаты*
Василевский Валерий Борисович, *кандидат военных наук*
Vasilevsky Valery Borisovich, *Candidate of Military Sciences*

Әбжанов Бауыржан Садықұлы, *философия (PhD) докторы*
Абжанов Бауржан Садыкович, *доктор философии (PhD)*
Abzhanov Baurzhan Sadykovich, *Doctor of Philosophy (PhD)*

Батыров Марат Ескенұлы, *педагогика ғылымдарының кандидаты*
Батыров Марат Ескенович , *кандидат педагогических наук*
Batyrov Marat Eskenovich, *Candidate of Pedagogical Sciences*

Плешаков Анатолий Андреевич , *тарих ғылымдарының кандидаты*
Плешаков Анатолий Андреевич , *кандидат исторических наук*
Anatoly Andreevich Pleshakov, *Candidate of Historical Sciences*

Сартаев Жанбатыр Нұртайұлы, *медицина ғылымдарының докторы*
Сартаев Жанбатыр Нуртаевич , *доктор медицинских наук*
Sartaev Zhanbatyr Nurtaevich, *Doctor of Medical Sciences*

Корнилов Александр Александрович, *әскери ғылымдарының кандидаты*
Корнилов Александр Александрович, *кандидат военных наук*
Kornilov Alexander Alexandrovich, *candidate of military sciences*

Бектұрсынов Нұрбай Кеңесбекұлы, *философия (PhD) докторы*
Бектурсунов Нурбай Кенесбекович, *доктор философии (PhD)*
Bektursunov Nurbay Kenesbekovich, *Doctor of Philosophy (PhD)*

Алтынбеков Денис Шамильевич, *философия (PhD) докторы*
Алтынбеков Денис Шамильевич, *доктор философии (PhD)*
Altynbekov Denis Shamilievich, *Doctor of philosophy (PhD)*

Әбілмәжінов Алмаз Айтжанұлы , *философия (PhD) докторы*
Абильмажинов Алмаз Айтжанович , *доктор философии (PhD)*
Almaz Aitzhanovich Abilmazhinov, *Doctor of philosophy (PhD)*

Саркенқызы Ақмарал, *филология ғылымдарының кандидаты*
Саркенқызы Ақмарал, *кандидат филологических наук*
Sarkenқyzy Ақmaral, *Candidate of Philology*

Әлжанова Раушан Сайранқызы, *тарих ғылымдарының кандидаты*
Альжанова Раушан Сайрановна, *кандидат исторических наук*
Alzhanova Raushan Sairanovna, *Candidate of Historical Sciences*

Анцибор Елена Сергеевна, *магистр, оқытушы-зерттеуші*
Анцибор Елена Сергеевна, *магистр, преподаватель-исследователь*
Antsibor Elena Sergeevna, *research teacher, master*

Техникалық редактор / Технический редактор / Technical editor

Ағатаева Дана Серікқызы, *магистр*
Агатаева Дана Сериковна, *магистр*
Agataeva Dana Serikovna, *master*

Жауапты хатшы / Ответственный секретарь / Responsible secretary

Атығаев Жомарт Айтқұлұлы, *магистр*
Атыгаев Жомарт Айткулович, *магистр*
Atygaev Zhomart Aitkulovich, *master*

Жауапты менеджер / Ответственный за выпуск / Responsible manager

Усеинов Мейрбек Мамбетович, *магистр*
Усеинов Мейрбек Мамбетович, *магистр*
Usseinov Meirbek Mambetovich, *master*

МАЗМҰНЫ / СОДЕРЖАНИЕ / TABLE OF CONTENTS

ҰЛТТЫҚ ҚАУІПСІЗДІК ТЕОРИЯСЫ
ТЕОРИЯ НАЦИОНАЛЬНОЙ БЕЗОПАСНОСТИ
THEORY OF NATIONAL SECURITY

АБЖАНОВ Б. С. Методологические основы адаптивного противодействия террористическим угрозам в условиях цифровизации и гибридного противоборства 14

АКИМБАЕВ Е. Ж., АСИЛОВ Н. Т., ОДНОВОРЧЕНКО Д. М., ТЛЕГЕНОВ К. Н., СЕМЧЕНКО А. Г. Совершенствование учебно-материальной базы допризывной подготовки в контексте обеспечения национальной безопасности 22

АКЫЖАНОВ Р. Ж., ЯКУБОВ Р. А., КАБЫЛБЕКОВ Б. О. Роль и место национальной гвардии в противодействии современным угрозам национальной безопасности государства 35

БЕНКЕ А. А. Этические и правовые основы применения силы подразделениями Национальной гвардии Республики Казахстан: принципы соразмерности и необходимости 49

ЕРИНБЕТОВА Л. К., САТАНОВА Л. М., МАДАЛИЕВ Т. П., РЮСТЕМОВА Ж. А. Шет елдердегі қылмыстық жазалар мен балама ықпал ету шараларын салыстырмалы құқықтық зерттеу 57

ИСКАКОВ А. М. Анализ наиболее вероятных угроз национальной безопасности Республики Казахстан в современных условиях 69

КОЙШИГАРИНА Г. М., МҰҚЫШЕВ А. А. Таяу шығыс геосаясатындағы ормуз бұғазы әскери-стратегиялық маңызы туралы мәселеге 78

MATYSHEVA A. M. Establishing criminal liability for spiking: problems and prospects of legal regulation 86

МЕНДЫБАЕВА С. А., БЕНКЕ А. А. Қазақстан Республикасының жаңа конституциясы преамбуласындағы адам құқықтары мен «Әділетті Қазақстан» қағидаларының құқықтық-философиялық негіздері 97

МЫРЗАГУЛОВ Н. М., САРСЕНБАЕВА Б. Б. Оперативно-тактическая модель противодействия незаконному обороту оружия в Республике Казахстан: доказательственная цепочка, процессуальные фильтры и сетевой подход 106

СЕКЕНОВ Д. А., СЫЗДЫКОВ А. Ж., МУКАНОВ Д. Ж. Правовые механизмы противодействия экстремизму и терроризму в Казахстане: системные риски и приоритеты совершенствования 123

ТУГЕЛБАЕВ У. Е., ЖУМАТАЕВ А. Н., СМЕТОВ К. Т. Возможности использования искусственного интеллекта в правоохранительной деятельности по противодействию финансовой преступности и преступлениям, совершаемым с использованием криптовалют 131

ШАПАШЕВ М. А., АЛЬНАЗИРОВ Р. Б., КЕНЖЕБАЕВА А. М., НУРСЕИТОВ Н. Г. Ұжымдық қауіпсіздік туралы шартты ұйымдастыру форматындағы әскери-техникалық ынтымақтастықтың мазмұны және мағынасы 140

ШИДЕМОВ А. Г., МАТЫШОВА А. М. Педофильный инцест как угроза национальной безопасности: уголовно-правовые и криминологические аспекты противодействия в Республике Казахстан 151

ТАРИХ. ТАКТИКА ЖӘНЕ ЖЕДЕЛ ӨНЕР
ИСТОРИЯ. ТАКТИКА И ОПЕРАТИВНОЕ ИСКУССТВО
HISTORY. TACTICS AND OPERATIONAL ART

АБДЫКУЛОВ А. А., КОЙЧЫКУЛОВ К. Ж., БАТАЛЫГИН И. А., ФЕДОСЕЕНКО К. В. Особенности тактических действий траншейной войны 163

АБИЛЬМАЖИНОВ А. А., АВЕНОВ Т. К., САРЖАНОВ К. Ж. Теоретические положения и практические рекомендации в теорию тактики национальной гвардии по вопросам управления, взаимодействия и всестороннего обеспечения 168

АЛЬЖАНОВА Р. С., МЕЙРАМОВА А. Б. Система лагерного питания в КАРЛАГЕ: нормативные предписания и практика их нарушения (по документам НКВД) 176

БАЙМАНОВ А. А. Әскери саладағы сыбайлас жемқорлықтың Генезисі мен дамуы: тарихи талдау 190

БЕЙСЕНОВ Е. А., УСЕИНОВ М. М. Философский анализ применения сил и средств Национальной гвардии Республики Казахстан при массовых беспорядках в условиях современных гибридных угроз 199

БЕКТУРСУНОВ Н. К. Опыт и практика применения иностранных войск и специальных подразделений в спецоперации 207

ДАРКЕЕВ Е. К., КАБЖАПАРОВ Б. У. Особенности тактики действий боевого разведывательного дозора в наступлении 217

ЖАМПЕИСОВ Г. Н., АБДЫКАЛЫКОВ А. Т., ИСКАКОВ А. М. Концептуальная модель пункта управления бригады Национальной гвардии Республики Казахстан в условиях современных угроз 224

КАБЖАПАРОВ Б. У. Современные подходы к ведению оборонительного боя общевойсковым подразделением 239

КОЖАГУЛОВ Н. С. Теория и практика применения военных карт 249

КУЛЬБАЕВ Ж. Ж. Внедрение и использование средств визуализации при подготовке и несении службы по охране объектов уголовно-исполнительной системы с личным составом караулов 255

КУПТИКБАЕВ Д. К. О сущности боевой мощи вооруженных сил 266

МЕЙРБЕКОВ Е. Н., НУРТАЕВ М. К., КАДИРКУЛОВ Ш. К. Современные вооруженные конфликты, их сущность и факторы возникновения 279

МОЛДАБЕКОВА Ж. А., СЕРКПАЕВ М. О. Байжігіт Жантеліұлы — тархан рода Атығай: военный предводитель и казахско-российские взаимоотношения в Северном Казахстане (1740–1760-е гг.) 286

ТОКУШЕВ А. К. Концептуальная модель органа управления временной оперативной группировки регионального командования Национальной гвардии при противодействии захвату или блокаде отдельной местности (объектов) деструктивными силами 294

ҚАБЫЛБЕКОВ Б. О. Жиынтық тактикалық топ ұғымының анықтамасын нақтылау мәселелері 306

ТЕХНИКА ЖӘНЕ ҚАРУ-ЖАРАҚ. ӘСКЕРИ ТЫЛ
ТЕХНИКА И ВООРУЖЕНИЕ. ВОЙСКОВОЙ ТЫЛ
TECHNIQUE AND ARMAMENT. MILITARY LOGISTICS

ГАЛИЕВ В. Н., ШАЯХМЕТОВ К. С., АХМЕТЖАНОВ А. С., ГАБДУЛЛИН А. А. Особенности планирования работы автобронетанковой службы в подразделениях оперативного назначения Национальной гвардии Республики Казахстан 314

КАДИРКУЛОВ Ш. К., ОСПАНОВ Ж. С., БЕКМУРЗАЕВ Б. Ж., АХМЕДОВ Д. Ш., АНЕТБАЕВ А. А. Расчеты электрических параметров БПЛА квадрокоптерного типа на кабеле- тросе 322

КЛИМОВ Э. В., ЭЧИН В. Е., БРАЛИНОВ А. А. Роль и место средств радиолокационного обнаружения в системе инженерно-технического оборудования охраны казахстанской части акватории каспийского моря 334

КАЗКЕЕВ Б. М., САРЖАНОВ К. Ж., БАЙБУСИНОВ М. Н. Снабжение подразделений территориальной обороны в условиях начального периода вооруженного конфликта: анализ украинского опыта и предложения для системы территориальной обороны Республики Казахстан 346

КОРАБАЕВ Ж. А., ГРОСКОП Р. В. В вопросах дополнения имеющейся классификации новыми классификационными признаками современных средств диагностирования систем бронетанкового вооружения 358

САЙФУДИНОВ Р. К., НИКИТЕНКО Д. В. Совершенствование методики подготовки стрелка-автоматчика 364

ТЛЕУЖАНОВ Б. М., КУЛЬБАЕВ Ж. Ж. Маныздымемлекеттік объектілерді күзету үшін қолданылатын инженерлік-техникалық күзету құралдарының ерекшеліктері 370

ШАЯХМЕТОВ К. С., ГАЛИЕВ В. Н., МАКИН А. М., ПОПОВСКИЙ С. А., МИНЧЕНКО Л. А. Роль технической разведки в техническом обеспечении во время военного конфликта в Нагорном Карабахе 376

БІЛІМ ЖӘНЕ ТӘРБИЕ ТЕОРИЯСЫ МЕН ӘДІСТЕМЕСІ
ТЕОРИЯ И МЕТОДИКА ОБРАЗОВАНИЯ И ВОСПИТАНИЯ
THEORY AND METHODOLOGY OF EDUCATION AND UPBRINGING

АЛЬНАЗИРОВ Р. Б., АКИМБАЕВ Е. Ж., ШАПАШЕВ М. А., АЛТЫНБЕКОВ Д. Ш., КЕНЖЕБАЕВА А. М. Научно-технологическая платформа как эффективность повышения инновационной деятельности научно-исследовательских работ в высшем военном учебном заведении 383

АТЫГАЕВ Ж. А. Теоретико-методологические основы научно-методического сопровождения преподавателей в условиях цифровой трансформации высшего военного образования 400

БАЛТАБЕКОВ А. С., ИМИРОВ С. К. Правовая культура и правосознание офицера национальной гвардии в архитектонике современного государства: теоретико-прикладной аспект 409

БЕЛЯЛОВ Р. Д. Теоретическая модель и формула интегральной оценки дисциплинированности военнослужащих национальной гвардии республики казахстан 416

ГРИШМАНОВ Р. В., ЗЕРНОВ Д. Ю., НУСУПОВ М. Т., МУЛЬДИНОВ Р. Т. Организационно-педагогические условия формирования у курсантов навыков оперативного реагирования в процессе физической подготовки 426

ДАКЕНОВ К. М., МУХАМЕТЖАНОВ А. М., КОРОСТЕЛЕВА Н. А. Оценка психологической и психофизиологической готовности курсантов к действиям в чрезвычайных ситуациях 434

ЕГОРОВ В. С., ХАСЕНОВ К. А. Научно-методические основы развития системы обучения тактике служебно-боевого применения курсантов академии Национальной гвардии Республики Казахстан 444

ЕЛЬЖАНОВ Д. Ш., ФАЙЗУЛИН А. К., КАРАЕВ У. Т., НУРГОЖАНОВА А. С. Әскери қызметшілердің дене дамуы мен еңбек өтімін арттыру теориясы мен практикасы 450

ИМАЖАНОВА Г. С. Ішкі істер органдарындағы тәрбие процесі қызметкерлердің құқыққа қайшы мінез-құлқының алдын алу факторы ретінде 459

ИМАНОВ А. К. Трансформация методов тактико-специальной подготовки подразделений в условиях цифровизации военного образования 467

ЛОГВИНЕНКО Д. В., АТЫГАЕВ Ж. А. Состояние и тенденции развития научно-методического сопровождения педагогических кадров в технологически насыщенной образовательной среде военного вуза 479

МОЛДАЗЫМ Н. М., ИСАБЕКОВ М. К., КЕУЕНОВ К. Т. Международные подходы к формированию профессиональных компетенций сотрудников органов государственного контроля в условиях цифровизации автомобильных пунктов пропуска 491

МУЛЬДИНОВ Р. Т., ГРИШМАНОВ Р. В., АРЖАКОВ В. В., МУЛЬДИНОВА Э. С. Іссапарлар кезеңінде шектеулі қозғалыс белсенділігі жағдайында рекреациялық жаттығуларды қалыптастыру әдістемесі 506

МУХАМЕТЖАНОВ А. М., КАБАКОВ Н. Д., АТИШЕВ М. М., ДАКЕНОВ К. М. Психофизиологические механизмы адаптации курсантов национальной гвардии республики казахстан к повышенной учебно-служебной нагрузке 513

НУЖИН А. В. Интеллектуальные обучающие системы на основе нейросетей в подготовке курсантов продовольственного обеспечения 521

НУСУПОВ М. Т. Исследования антропометрических показателей, двигательной подготовленности и их важности в борьбе дзюдо 528

СИДИКОВ Б. С., ИМИРОВ С. К. Цифровизация управления воспитательной и идеологической работой в боевой обстановке 535

ТАЛАСОВ М. К., АКБЕРГЕН А. , АСИЛОВ Н. Т. Система дисциплинарных мер в отношении военнослужащих: опыт вооружённых сил турции 545

ТУРТАЕВ А. К. Профилактика профессионального выгорания у военнослужащих Национальной гвардии Республики Казахстан: современное состояние и практические решения 558

ТУРУНТАЕВА А. А., САРСЕКОВ Б. С. Әскери құқық пен тәртіптің түсінігі мен қызметтерін құқықтық талдаудың өзектілігі 566

ТЕЛЕУЖАНОВ С. К., АЛДИЯРОВ Е. Т., КАЛИЕВ Б. А. Әскери қызметшілердің жеке өмірі қылмыстық-құқықтық қорғаудың объектісі ретінде 576

ӘОЖ: 327.55
ҒТАМР: 11.15.45

КОЙШИГАРИНА Г.М.[1], МҰҚЫШЕВ А.А.[2]

[1] *Қазақстан Республикасы Ұлттық қорғаныс университетінің әскери-ғылыми зерттеу орталығының аға ғылыми қызметкері, тарих ғылымдарының кандидаты, қауымдастырылған профессор, Астана қ.;*

[2] *Қазақстан Республикасы Ұлттық қорғаныс университетінің әскери-ғылыми зерттеу орталығының аға ғылыми қызметкері, әскери ғылымдар кандидаты, Астана қ.*

ТАЯУ ШЫҒЫС ГЕОСАЯСАТЫНДАҒЫ ОРМУЗ БҰҒАЗЫ ӘСКЕРИ-СТРАТЕГИЯЛЫҚ МАҢЫЗЫ ТУРАЛЫ МӘСЕЛЕГЕ

Андатпа. Мақала Ормуз бұғазының Таяу Шығыстың геосаяси жүйесіндегі әскери-стратегиялық маңыздылығын талдауға арналған. Оның рөлі жаһандық мұнай мен газ жеткізілімдерінің едәуір бөлігі өтетін әлемдегі негізгі теңіз көлік тораптарының бірі ретінде қарастырылады. Бұғаздың географиялық жағдайына, теңіз байланыстарын бақылауға және оның аймақ мемлекеттері мен әлемдік қоғамдастықтың энергетикалық қауіпсіздігіне әсеріне ерекше назар аударылады. Жұмыста Иранды, Парсы шығанағы елдерін және сыртқы күштерді қоса алғанда, жетекші аймақтық және әлемдік актерлердің мүдделері, сондай-ақ бұғаздың айналасындағы әскери-саяси шиеленісті қалыптастыратын факторлар талданады. Бұғаттаудың ықтимал тәуекелдері және олардың әлемдік экономика мен халықаралық қауіпсіздік жүйесіне әсері бөлек қарастырылады. Ормуз бұғазы әлемдегі қазіргі геосаяси трансформация жағдайында Таяу Шығыстағы және одан тыс жерлердегі күштер тепе-теңдігі мен энергия ағындарының тұрақтылығы тұрақтылыққа байланысты болатын маңызды стратегиялық түйін болып қала береді деген қорытындыға келді.

Түйінді сөздер: Қарулы Күштер, әскери саясат, әскери коалициялар, әскери-саяси фактор, халықаралық қауіпсіздік, стратегиялық тежеу, теңіз байланысы.

КОЙШИГАРИНА Г.М.[1], МУКЫШОВ А.А.[2]

[1] *старший научный сотрудник военно-научного исследовательского центра Национального университета обороны Республики Казахстан, кандидат исторических наук, ассоциированный профессор, г. Астана;*

[2] *старший научный сотрудник военно-научного исследовательского центра Национального университета обороны Республики Казахстан, кандидат военных наук, г. Астана.*

К ВОПРОСУ О ВОЕННО-СТРАТЕГИЧЕСКОМ ЗНАЧЕНИИ ОРМУЗСКОГО ПРОЛИВА В БЛИЖНЕВОСТОЧНОЙ ГЕОПОЛИТИКЕ

Аннотация. Статья посвящена анализу военно-стратегической значимости Ормузского пролива в геополитической системе Ближнего Востока. Его роль рассматривается как один из основных морских транспортных узлов в мире, через который проходит значительная часть глобальных поставок нефти и газа. Особое внимание уделяется географическому состоянию пролива, контролю морских связей и его влиянию на энергетическую безопасность государств региона и мирового сообщества. В работе анализируются интересы ведущих региональных и

мировых акторов, включая Иран, страны Персидского залива и внешние силы, а также факторы, формирующие военно-политическую напряженность вокруг пролива. Возможные риски блокировки и их влияние на мировую экономику и систему международной безопасности рассматриваются отдельно. Ормузский пролив пришел к выводу, что в условиях нынешней геополитической трансформации в мире баланс сил и устойчивость энергопотоков на Ближнем Востоке и за его пределами остаются важным стратегическим узлом, от которого зависит стабильность.

***Ключевые слова**:* Вооруженные Силы, военная политика, военные коалиции, военно-политический фактор, международная безопасность, стратегическое сдерживание, морская связь.

KOISHIGARINA G.M.[1], MUKUSHOV A.A.[2]

[1] *Senior Researcher of the Military Research Center of the National University of Defense of the Republic of Kazakhstan, Candidate of Historical Sciences, Associate Professor, Astana;*

[2] *Senior Researcher of the Military Research Center of the National University of Defense of the Republic of Kazakhstan, Candidate of Military Sciences, Astana.*

ON THE ISSUE OF THE MILITARY-STRATEGIC IMPORTANCE OF THE STRAIT OF HORMUZ IN MIDDLE EAST GEOPOLITICS

***Annotation**.* The article is devoted to the analysis of the military-strategic significance of the Strait of Hormuz in the geopolitical system of the Middle East. Its role is seen as one of the world's major maritime transport hubs, through which much of the global oil and gas supply passes. Particular attention is paid to the geographical state of the strait, the control of maritime relations and its impact on the energy security of the states of the region and the world community. The work analyzes the interests of leading regional and world actors, including Iran, the Persian Gulf countries and external forces, as well as factors that form military-political tensions around the strait. The possible risks of blocking and their impact on the global economy and the international security system are considered separately. The Strait of Hormuz concluded that in the current geopolitical transformation in the world, the balance of power and the stability of energy flows in the Middle East and beyond remain an important strategic node on which stability depends.

***Keywords**:* Armed Forces, military policy, military coalitions, military-political factor, international security, strategic deterrence, maritime communications.

Мақала Ормуз бұғазының Таяу Шығыстың геосаяси жүйесіндегі әскери-стратегиялық маңыздылығын талдауға арналған. Оның рөлі жаһандық мұнай мен газ жеткізілімдерінің едәуір бөлігі өтетін әлемдегі негізгі теңіз көлік тораптарының бірі ретінде қарастырылады. Бұғаздың географиялық жағдайына, теңіз байланыстарын бақылауға және оның аймақ мемлекеттері мен әлемдік қоғамдастықтың энергетикалық қауіпсіздігіне әсеріне ерекше назар аударылады. Жұмыста Иранды, Парсы шығанағы елдерін және сыртқы күштерді қоса алғанда, жетекші аймақтық және әлемдік актерлердің мүдделері, сондай-ақ бұғаздың айналасындағы әскери-саяси шиеленісті қалыптастыратын факторлар талданады. Бұғаттаудың ықтимал тәуекелдері және олардың әлемдік экономика мен халықаралық қауіпсіздік жүйесіне әсері бөлек қарастырылады. Ормуз бұғазы әлемдегі қазіргі геосаяси трансформация жағдайында Таяу Шығыстағы және одан тыс жерлердегі күштер тепе-теңдігі мен энергия ағындарының тұрақтылығы тұрақтылыққа байланысты болатын маңызды стратегиялық түйін болып қала береді

деген қорытындыға келді.

Түйінді сөздер: *Қарулы Күштер, әскери саясат, әскери коалициялар, әскери-саяси фактор, халықаралық қауіпсіздік, стратегиялық тежеу, теңіз байланысы.*

Кіріспе. Жаһандану және мемлекеттердің өзара тәуелділігінің өсуі жағдайында негізгі әлемдік сауда және энергетикалық ағындар өтетін Стратегиялық теңіз тораптары ерекше маңызға ие. Осындай түйіндердің бірі — Ормуз бұғазы-Парсы шығанағын Оман шығанағы мен Үнді мұхитымен байланыстыратын маңызды теңіз артериясы. Ол арқылы Парсы шығанағы елдерінен әлемдік нарықтарға жеткізілетін мұнай мен сұйытылған табиғи газдың әлемдік экспортының едәуір бөлігі өтеді. Осыған байланысты бұғазды бақылау және осы аймақтағы теңіз коммуникацияларының қауіпсіздігі Таяу Шығыс мемлекеттерінің ғана емес, сонымен қатар жетекші әлемдік державалардың да әскери-стратегиялық мүдделерінің нысанасына айналуда. Осы мәселені егжей-тегжейлі қарастыра отырып, зерттеудің өзектілігі мен ғылыми маңыздылығын анықтайтын факторларды анықтау керек.

Зерттеудің өзектілігі әлемдік саясат пен экономикадағы энергетикалық ресурстардың рөлінің артуымен анықталады. Осыған байланысты, халықаралық қатынастардың қазіргі жағдайында теңіз коммуникациялары тек экономикалық қана емес, сонымен бірге тәуелсіз әскери-саяси маңызға ие болады. Сонымен қатар, Парсы шығанағы аймағы дәстүрлі түрде әскери-саяси шиеленістің жоғары деңгейімен сипатталады. Қақтығыстар, санкциялық қақтығыстар, аумақтық даулар және аймақтық және жаһандық актерлер арасындағы Ықпал үшін күрес теңіз байланыстарының тұрақтылығына қосымша қауіп төндіреді.

Зерттеудің ғылыми маңыздылығы Ормуз бұғазының халықаралық қатынастар жүйесіндегі рөлін анықтайтын геосаяси және әскери-стратегиялық факторларды кешенді талдауда жатыр.

Жұмыстың практикалық маңыздылығы-алынған нәтижелер геосаясат және әскери стратегия саласындағы мамандарды қызықтыруы мүмкін. Ормуз бұғазының әскери-стратегиялық маңыздылығын зерттеу Таяу Шығыстағы аймақтық қауіпсіздікті қалыптастыру тетіктерін және осы процестегі сыртқы державалардың рөлін тереңірек түсінуге мүмкіндік беретінін атап өткен жөн. Мақсатқа жету үшін зерттеудің әдіснамалық негіздерін анықтау маңызды.

Зерттеу әдістемесі. Осы мақаланы дайындау барысында жүйелік-логикалық, талдау және модельдеу сияқты әдістер қолданылды. Осы әдістерді қолдану зерттеудің кешенді сипатын қамтамасыз етеді және Ормуз бұғазы айналасындағы геосаяси жағдайдың дамуының негізгі тенденцияларын анықтауға мүмкіндік береді. Зерттеудің негізгі бөлігіне өтіп, жұмыстың мақсаты мен міндеттерін анықтау қажет.

Бұл зерттеудің мақсаты-Таяу Шығыстағы геосаяси қатынастар жүйесіндегі Ормуз бұғазының әскери-стратегиялық маңыздылығын талдау. Мақсатқа жету үшін келесі міндеттер шешіледі:

1. Ормуз бұғазының географиялық және стратегиялық ерекшеліктерін талдау;

2. Аймақтық және жаһандық актерлердің әскери-саяси мүдделерін зерттеу;

3. Аймақтық стратегиялық тежеу жүйесіндегі бұғаздың маңыздылығын бағалау.

Зерттеу нәтижелері және оларды талқылау. Жүргізілген зерттеу Ормуз бұғазы Парсы шығанағын Оман шығанағымен және Араб теңізімен байланыстыратын планетаның ең маңызды теңіз артериясы екенін көрсетті, оның жалпы ұзындығы шамамен 167 шақырым (шамамен 104 миль) [1]. Бұғаздың ені ең тар жерде максималды 97 шақырымнан 33-39 шақырымға дейін өзгереді, бұл 60-тан 100 метрге дейінгі тереңдікпен бірге ультра ірі мұнай құю цистерналары үшін қатаң навигациялық жағдайларды анықтайды [1].

Бұғаздың стратегиялық маңыздылығының негізгі факторларының бірі оның әлемдік энергетикалық жүйедегі рөлі болып табылады. Ормуз бұғазы арқылы мұнайдың негізгі экспорттаушылары-Парсы шығанағы мемлекеттері. Осы елдерден энергетикалық ресурстарды жеткізу Еуропа мен әлемнің басқа аймақтарының экономикасы үшін маңызды рөл атқарады. Ағымдағы кезеңдегі негізгі жеткізу векторы Қытай мен Үндістан ірі тұтынушылар болып қалатын Азия елдеріне бағытталған, бұғаз арқылы өтетін мұнай көлемінің жалпы 46% - АКК жинайды (1,2-сурет) [2] .

Ормуз бұғазы арқылы мұнайдың негізгі экспорттаушылары*

* 2025 жылдың бірінші тоқсанындағы деректер

1. **Саудовская Аравия** — 37,2% (5,29 млн барр./день);
2. **Ирак** — 22,8% (3,24 млн барр./день);
3. **ОАЭ** — 12,9% (1,83 млн барр./день);
4. **Иран** — 10,6% (1,51 млн барр./день);
5. **Кувейт** — 10,1% (1,43 млн барр./день);
6. **Катар** — 4,4% (0,63 млн барр./день);
7. **Другие страны** — 1,9% (0,28 млн барр./день).

1 – сурет - Мұнай экспорттаушылар

Ормуз бұғазы арқылы мұнайдың негізгі импорттаушылары*

* 2025 жылдың бірінші тоқсанындағы деректер

1. **Китай** — 37,7% (5,35 млн барр./день);
2. **Индия** — 14,7% (2,09 млн барр./день);
3. **Другие страны Азии** — 13,9% (1,98 млн барр./день);
4. **Южная Корея** — 12% (1,7 млн барр./день);

5. **Япония** — 10,9% (1,55 млн барр./день);
6. **Другие страны** — 4,5% (0,64 млн барр./день);
7. Европейские страны **—** 3,8% (0,53 млн барр./день);
8. **США** — 2,5% (0,36 млн барр./день).

2 – сурет - Мұнай импорттаушылар

Бұғаздың солтүстік жағалауын басқаратын Иранның позициясы ерекше маңызға ие [3, б.8-10]. Иран мен бірқатар батыс мемлекеттері арасындағы саяси қарама-қайшылық жағдайында Ормуз бұғазын бақылау мәселесі ерекше айқындыққа ие болады.

Ағымдағы мәліметтерге сәйкес, бұғаз арқылы күн сайын мұнай мен мұнай өнімдерінің 20-25 % (13 миллион баррель) тасымалданады, бұл бүкіл әлемдік теңіз саудасының төрттен бірінен астамын құрайды. Табиғи газ сегментінде Бұғаз 2026 жылы әлемдік сұйытылған табиғи газ (СТГ) жеткізілімдерінің шамамен 20% (тәулігіне шамамен 11,5 млрд текше фут) транзитін қамтамасыз ете отырып, Катар экспорты үшін жалғыз шығу мәртебесін сақтайды [2].

Нысанның геосаяси ерекшелігі баламалы маршруттардың болмауына байланысты: Сауд Арабиясы мен БАӘ-дегі жұмыс істеп тұрған құбырлардың жиынтық қуаты тәулігіне пайдаланылмаған қуаттардың шамамен 3,5 млн баррелін ғана қайта бағыттауға мүмкіндік береді, бұл ағымдағы транзиттің 20% - дан азын қамтиды [2]. Ормуз бұғазын айналып өтетін құбырларды төсеу Парсы шығанағы ынтымақтастық Кеңесінің мүшелеріне тиесілі мұнай кен орындарының көп бөлігі шығанақта немесе оның жағалауында, яғни Иранға жақын жерде, сондықтан оның қолы жететіндігінде ештеңені өзгертпейді. Осылайша, Ормуз бұғазы 2026 жылы физикалық география жаһандық экономикалық, оның ішінде әскери тұрақтылық жағдайларын тікелей белгілейтін әлемдік энергетикалық қауіпсіздіктің маңызды түйіні болып қала береді. Парсы шығанағының тарлығы оны кем дегенде стратегиялық және әскери жағынан арнаға ұқсайды.

Геосаяси тұрғыдан Ормуз бұғазы стратегиялық функциялардың жоғары концентрациясына ие кеңістіктік түйін болып табылады. Оның маңыздылығы тек географиялық шектеулермен ғана емес, сонымен қатар жаһандық экономикалық және әскери-саяси процестерге қосылумен де анықталады [4]. Басқа теңіз коммуникацияларынан айырмашылығы, Бұғаз қақтығыс мемлекеттерінің мүдделері тікелей байланыста болады, бұл оның саясаттануын күшейтеді. Нәтижесінде географиялық кеңістік нақты пайдалану фактісіне қарамастан тәуелсіз құндылыққа ие геосаяси ресурсқа айналады.

Ормуз бұғазының әскери-саяси маңызы, ең алдымен, оның ықтимал әсер ету функциясында көрінеді. Классикалық әскери мағынада бұғазды бақылау Халықаралық навигация үшін белгісіздік пен қауіп-қатер тудыру мүмкіндігінен екінші орында. Ормуз бұғазы арқылы теңіз кемелерінің қозғалысы әрқашан Иранның

әскери-теңіз күштерімен өзара әрекеттесу арқылы жүзеге асырылды, олар негізінен тұрақты әскери-теңіз күштерінен және Ислам революциясының қамқоршылар корпусының флотынан тұрады [5, 133-134 беттер].

Шын мәнінде, Иран Әскери-теңіз күштері Ормуз бұғазында Оман сұлтандығымен бірге мусандам Оман эксклавы арқылы бақылауды жүзеге асырады және тәртіпті сақтайды. Бірақ Басқасы маңыздырақ. Ормуз бұғазынан өту үшін барлық теңіз кемелері, соның ішінде АҚШ Әскери-теңіз күштері Иран аумақтық суларында жүзуі керек. Парсы шығанағының барлық дерлік кіреберістері Иран сулары арқылы өтеді, ал одан шығудың көп бөлігі Оман сулары арқылы өтеді.

Иран шетелдік кемелерге өз аумақтық суларын ерікті негізде, сондай-ақ БҰҰ-ның кемелердің транзиттік өтуі туралы теңіз құқығы жөніндегі конвенциясының III бөлігі негізінде пайдалануға рұқсат береді [6]. Онда кемелер Ормуз бұғазы мен басқа да су кеңістіктері арқылы ашық порттан ашық теңізге және кері қарай үздіксіз, жылдам және кедергісіз транзит мақсатында еркін жүре алатындығы айтылған. Тегеран әдетте теңіз құқығында қабылданған теңіз тәжірибесі бойынша жүрсе де, заң бойынша ол мұны істеуге міндетті емес. Вашингтон сияқты, Тегеран да осы халықаралық келісімге қол қойды, бірақ оны ратификацияламады**.**

Осылайша, бұғаздың әскери-саяси маңыздылығы үстемдік емес, стратегиялық қысым жағдайларын қалыптастыру қабілетінде жатыр. Бұғаз кеңістіктік фактор арқылы шектеулі әскери-техникалық мүмкіндіктерді өтеуге мүмкіндік беретін асимметриялық стратегияның элементі ретінде пайдаланылады.

Ормуз бұғазы тежеу жүйесінде. Ормуз бұғазының ерекшелігі-оның көп деңгейлі тежеу жүйесіне қосылуы. Аймақтық актерлер үшін бұл өзінің геосаяси мәртебесін арттыру құралы, жаһандық үшін — стратегиялық осалдықтың көзі болып табылады. Бұл тұрғыда Бұғаз қақтығыс объектісі ретінде емес, шектеулі шиеленісу қаупі арқылы оның алдын алу механизмі ретінде әрекет етеді. Мұндай логика Ормуз бұғазын аймақтық қауіпсіздік архитектурасына енген саяси сауда құралына айналдырады.

Қорытынды. Жүргізілген талдау Қазіргі геосаясаттағы Ормуз бұғазы сөзсіз қақтығыс аймағы емес, халықаралық қатынастарды реттеу құралы деген қорытынды жасауға мүмкіндік береді. Оның әскери-саяси маңызы мемлекеттердің стратегиялық шешімдеріне тікелей күш қолданбай әсер ету қабілетімен анықталады.

Демек, егер бұл Парсы шығанағы соғысына немесе тіпті Оман шығанағына қатысты болса, Иранға қарсы елдердің әсерлі Әскери-теңіз коалициясы Иранның әскери әлеуетіне де, географиялық факторларға да қарсы тұрады және кедергі келтіреді.

Талдау көрсеткендей, бұғазды бақылау және кеме қатынасының қауіпсіздігін қамтамасыз ету аймақтық мемлекеттер үшін де, әлемдегі жетекші державалар үшін де маңызды міндеттер болып табылады. Бұл аймақтағы кез-келген дағдарыстық жағдайлар әлемдік экономика мен халықаралық қатынастар жүйесіне айтарлықтай әсер етуі мүмкін.

Өңірлік актерлер мен сыртқы күштер арасындағы мүдделер теңгерімі ерекше маңызға ие. Ормуз бұғазы аймағындағы тұрақтылық көбінесе дипломатиялық механизмдердің тиімділігіне және теңіз коммуникацияларының қауіпсіздігін қамтамасыз ету саласындағы халықаралық ынтымақтастыққа байланысты. Демек, жақын және ұзақ мерзімді перспективада Ормуз бұғазы жаһандық қауіпсіздік жүйесінің негізгі элементтерінің бірі мәртебесін сақтайды, бұл оны одан әрі теориялық және қолданбалы зерттеуді өзекті және мағыналы етеді.

СПИСОК ЛИТЕРАТУРЫ:

1. Кирилл мен Мефодий энциклопедиясы./https://megabook.ru
2. Инфографика: Ормуз бұғазы арқылы қанша мұнай мен сұйытылған газ өтеді [Эл.ресурс]. - Қол жеткізу режимі: https://www.vokrugsveta.ru/history/infografika-skolko-nefti-i-szhizhennogo-gaza-prokhodit-cherez-ormuzskii-proliv-id6878251 / [қол жеткізілген күні: 09.03.2026]
3. Ганиев Т. А., Карякин В. В. Үлкен Таяу Шығыс: әлемдік өркениеттің қақтығыс орталығының геосаяси регионалистикасы [Эл.ресурс]. - Қол жеткізу режимі: https://cyberleninka.ru/article/n/bolshoy-blizhniy-vostok-geopoliticheskaya-regionalistika-konfliktogennogo-tsentra-mirovoy-tsivilizatsii/viewer [қол жеткізілген күні: 09.03.2026]
4. Савичева Е. М. Таяу Шығыстағы геосаяси жағдай туралы мәселеге: өңірлік және жаһандық үрдістердің өзара іс-қимылы [Эл.ресурс]. - Қол жеткізу режимі: https://journals.rudn.ru/international-relations/article/download/10779/10230 [қол жеткізілген күні: 09.03.2026]
5. Каспий маңы өңірі мемлекеттерінің әскери қауіпсіздігі. Оқу құралы. - Астана: «Әскери-стратегиялық зерттеулер орталығы» АҚ, 2013. – 234 Б.
6. Біріккен Ұлттар Ұйымының теңіз құқығы туралы Конвенциясы [el.ресурс]. - Қол жеткізу режимі: https://www.un.org/depts/los/convention_agreements/texts/unclos/unclos_r.pdf [қол жеткізілген күні: 09.03.2026]

REFERENCES:

1. Kirill men Mefodiy entsiklopediyasy./https://megabook.ru
2. Infografika: Ormuz bughazy arqyly qansha munay men suyytylghan gaz otedi [El.resurs]. - Qol zhetkizu rezhimi: https://www.vokrugsveta.ru/history/infografika-skolko-nefti-i-szhizhennogo-gaza-prokhodit-cherez-ormuzskii-proliv-id6878251 / [qol zhetkizilgen kuni: 09.03.2026]

3. Ganiev T. A., Karyakin V. V. Ulken Tayau Shyghys: alemdik orkenietting qaqtyghys ortalyghynyng geosayasi regionalistikasy [El.resurs]. - Qol zhetkizu rezhimi: https://cyberleninka.ru/article/n/bolshoy-blizhniy-vostok-geopoliticheskaya-regionalistika-konfliktogennogo-tsentra-mirovoy-tsivilizatsii/viewer [qol zhetkizilgen kuni: 09.03.2026]
4. Savicheva E. M. Tayau Shyghystaghy geosayasi zhaghday turaly maselege: ongirlik zhane zhahandyq urdisterding ozara is-qimyly [El.resurs]. - Qol zhetkizu rezhimi: https://journals.rudn.ru/international-relations/article/download/10779/10230 [qol zhetkizilgen kuni: 09.03.2026]
5. Kaspiy mangy ongiri memleketterining askeri qauipsizdigi. Oqu quraly. - Astana: «Askeri-strategiyalyq zertteuler ortalyghy» AQ, 2013. – 234 B.
6. Birikken Ulttar Uyymynyng tengiz quqyghy turaly Konventsiyasy [el.resurs]. - Qol zhetkizu rezhimi: https://www.un.org/depts/los/convention_agreements/texts/unclos/unclos_r.pdf [qol zhetkizilgen kuni: 09.03.2026]

Журнал 2011 жылдан шыға бастады Қазақстан Республикасы Ұлттық ұланы академиясының басылымы Бас редакторы полковник А.Қ. Тоқышев

Ғылыми-білім беру журналы «Қазақстан Республикасы Ұлттық ұланы академиясының ХАБАРШЫСЫ» – «ВЕСТНИК Академии Национальной гвардии Республики Казахстан» Қазақстан Республикасы Ақпарат және қоғамдық даму министрлігінің Ақпараттандыру комитетінде тіркелген, 28 қазан 2022 ж. № KZ73VPY00058079 куәлігі.

Журнал ҚР ҒжЖБМ ҒжЖБССҚК әскери іс және қауіпсіздік бойынша негізгі қорытындыларды жариялауға, ұсынған ғылыми басылым

(2023 жылғы 28 сәуірдегі № 188 бұйрығы)

Редакцияның мекен-жайы мен телефоны: 150009, Петропавл қаласы, Ж. Қизатов к., 6. Қазақстан Республикасы Ұлттық ұланының академиясы.

Әскери-ғылыми орталығы Телефон: (8 7152) 50-78-88, Тел./факс: (8 7152) 50-74-83; E-mail: Vestnik@ang.edu.kz

Журнал жылына 4 рет шығарылады

Мақала авторларының пікірлері редакция көзқарасын білдірмейді

Журнал издается с 2011 года Издание Академии Национальной гвардии Республики Казахстан

Главный редактор полковник Токушев А.К.

Научно-образовательный журнал «Қазақстан Республикасы Ұлттық ұланы академиясының ХАБАРШЫСЫ» – «ВЕСТНИК Академии Национальной гвардии Республики Казахстан» зарегистрирован в Комитете информации Министерства информации и общественного развития Республики Казахстан, свидетельство № KZ73VPY00058079 от 28 октября 2022 г.

Журнал рекомендован КОКСНиВО МНиВО РК для публикации основных результатов по военному делу и безопасности (Приказ № 188 от 28 апреля 2023 года)

Адрес и телефон редакции: 150009, г. Петропавловск, ул. Ж. Кизатова, 6, Академия Национальной гвардии Республики Казахстан.

Военно-научный центр. Телефон: (8 7152) 50-78-88, Тел./факс: (8 7152) 50-74-83; E-mail: Vestnik@ang.edu.kz

Журнал выходит 4 раза в год

Мнения авторов не отражают точку зрения редакции

The magazine has been published since 2011. Publication of the Academy of the National Guard of the Republic of Kazakhstan Editor-in-chief Colonel Tokushev A.K.

The scientific and educational journal "Kazakhstan Republikasy Ultty Ultans akademiyasyny KHABARSHYSY" - "BULLETIN of the Academy of the National Guard of the Republic of Kazakhstan" is registered with the Information Committee of the Ministry of Information and Social Development of the Republic of Kazakhstan, certificate No. KZ73VPY00058079 of October 28, 2022

The journal is recommended by KOKSNiVO MNiVO RK for the publication of the main results on military affairs and security (Order No. 188 of April 28, 2023)

Address and telephone number of the editorial office: 150009, Petropavlovsk, st. Zh. Kizatova, 6, Academy of the National Guard of the Republic of Kazakhstan.

Military Science Center. Telephone: (8 7152) 50-78-88, Tel./Fax: (8 7152) 50-74-83; E-mail: Vestnik@ang.edu.kz

The magazine is published 4 times a year

Authors' opinions do not reflect the opinion of the editors

Басуға 28.08.2026 ж. қол қойылды. Форматы 60х84/8
Офсет басылымы. Офсет қағазы. 34,8 есепті баспа табағы.
Таралымы 25 дана.

Баспахананың мекен-жайы: 150009, Петропавл қ., Ж. Кизатов к., 6,
Қазақстан Республикасы Ұлттық ұланы академиясы
Әскери-ғылыми орталығы

Подписано в печать 28.08.2026 г. Формат 60х84/8
Печать офсетная. Бумага офсетная. Уч.-изд. л. 34,8 п.л. Тираж 25 экз.

Адрес типографии: 150009, г. Петропавловск, ул. Ж. Кизатова, 6,
Академия Национальной гвардии Республики Казахстан
Военно-научный центр